

Lezen: Genesis 41

Gemeente van onze Heer,

Slide   Plaatje paleis

Vraag aan de kinderen: wie van jullie zou in een paleis willen wonen?

Waarom?

...

Jozef mag in een paleis wonen. Maar dat is moeilijker dan je denkt.

Slide 1   **Jozef wordt onderkoning**

Slide 2   zijn vertrouwen

Als je toch ineens status zou krijgen. Het lijkt er niet meer op, en dan ineens dat bevrijdende nieuws van de IND. Je kunt het je niet voorstellen. Maar wat zou dat geweldig zijn. Nou, zo is het ook met Jozef. Je zou maar ineens uit de gevangenis wordt gehaald... Als een donderslag bij heldere hemel. Zou Jozef er nog rekening mee hebben gehouden? Het is al weer twee volle jaren geleden dat de schenker vrij kwam. Zou Jozef de moed niet opgegeven hebben? Hij weet wel: God is machtig. Maar als je weer zo lang moet wachten. Luistert God dan niet? Als je al zo lang in Nederland bent. En je krijgt maar geen status. Hoort God onze gebeden dan niet?

God luistert. Hij luisterde naar de gebeden van Jozef. En dan gaan de deuren open. Dat is hoopvol voor ons. Als we al lang om iets bidden. God verhoort het gebed van Jozef!!! Tegelijk blijft dat spannend. Jozef weet als geen ander. Als je bij farao geroepen wordt, dan kan het alle kanten op. Je kunt zomaar veroordeeld worden als iets hem niet aanstaat. Vandaar dat Jozef keurig gekleed wordt. En geschoren. Er wordt heel wat van hem verwacht.

Vorige keer hebben we gezien dat farao bijna een god was. Hij beschikte over leven en dood. Hij liet zich dienen. Niet alleen door Egyptenaren. Hij voelt zich god van de hele wereld. Dat komt: in die tijd kwam *al* het graan voor *alle* landen uit Egypte. En ook veel vlees. Egypte was als het ware de voorraadschuur van de hele wereld. Als er overal hongersnood was. Dan kon je naar Egypte voor eten. Daar was genoeg. Dat zie je ook eerder in Genesis. In hoofdstuk 12. Als in Kanaän hongersnood is. Dan trekt Abram met zijn vrouw naar Egypte. Daar is eten. Dat komt door de Nijl, die grote rivier die dwars door Egypte stroomt (Slide: plaatje Nijl). Door die rivier heeft het land voldoende water. En dus groeit het graan daar goed. Dank zij de Nijl.

Vandaar, dat farao elke ochtend als eerste naar die rivier ging. Om te offeren. Want zijn macht was afhankelijk van het water, dat aan kwam stromen. Hij en de Nijl zijn samen god. De wereld is van hen afhankelijk.

En dus is het niet zo vreemd, dat farao droomt dat hij aan de Nijl staat. Daar staat hij elke ochtend. Maar in zijn droom loopt het wel heel raar. Farao is bang. En de geleerden? Ze zijn ook bang. Want die droom is niet zo moeilijk te verklaren. Juist in de symboliek van Egypte van die tijd is het niet zo'n bar lastige droom. Toch wil farao het bevestigd horen. Misschien wel om de geleerden vervolgens de schuld te kunnen geven? Dus die kijken wel linker uit. Nee, ze begrijpen er *hééélemaal niéts* van.

En daar wordt Jozef dus voor gehaald. En Jozef is vol vertrouwen. Ongelooflijk. Vertrouwen in God, dat die zal zorgen dat hij die Egyptische droom kan begrijpen en uitleggen. En het is nogal een droom. In eerste instantie (1-7) vertelt de schrijver van Genesis de dromen. Maar de tweede keer (17-24), dan komt de farao zelf aan het woord. En hij gruwelt er van. De rillingen lopen hem over de rug. Hij ziet zijn godheid op het spel staan. Hij voelt aan dat er een kink in de kabel gaat komen. Dat zijn macht, die gebaseerd is op graan en vlees, puur op economie, dat die macht zal wankelen.

Jozef is vol vertrouwen. Niet alleen, dus, dat God hem de uitleg zal geven. Maar ook als hij de uitleg vertelt. En beseft dat zijn leven op het spel moet staan. Ook dan: vol vertrouwen. Het is geen fijne boodschap die Jozef moet vertellen. Zo'n zware hongersnood is er in de wereld nog nooit geweest. Dat zelfs de Nijl geen verschil maakt. Farao moet het briesend hebben aangehoord. En is dan niet vaak de boodschapper de dupe? Jozef vertelt Gods woorden, Gods profetie gewoon door. Zonder angst. Hij weet zich veilig in de handen van God. Zelfs als hij ter dood zou worden veroordeeld. Dus vertelt hij Gods verhaal.

Jozef is namelijk vervuld van Gods geest, zoals farao zelfs opmerkt in vers 38. En Jezus zegt zelf later, dat het die geest van God is, die je de woorden in de mond zal leggen. Laten we lezen: **Lucas 12: 11 en 12.** (slide) Het is wel eens moeilijk om pal te staan voor de waarheid. Om eerlijk te zijn tegen mensen om je heen. Confronterend. Schurend. Anders dan het moderne levensgevoel. Gods woord kan soms pijn doen. Wees niet bang. Paulus zegt later: ik schaam mij niet voor het evangelie. Want het is een kracht van God, zodat mensen gered worden. Richting krijgen. Gaan geloven en daarnaar leven.

Jozef is vol vertrouwen. Dat is hij altijd geweest. Dat mogen wij ook zijn. Heel vaak gaat het niet zoals wij willen. En verhoring van gebeden duurt soms een hele tijd. Toch mag je weten: God is er bij. En hij laat je geen moment alleen.

Slide 3   zijn wijsheid

Maar God geeft Jozef meer. Want Jozef pakt niet alleen de gelegenheid om Gods woorden te spreken. Maar door de Geest krijgt hij ook inzicht in hoe dat verder aangepakt moet worden. En het is niet makkelijk. Want de hongersnood zal zo zwaar zijn, dat de overvloed er volledig teniet door wordt gedaan. **Vers 31** (voorlezen). Extreme woorden gebruikt Jozef. Als er nu geen maatregelen worden genomen, dan is straks de wereld ten dode opgeschreven. Als er zelfs in Egypte hongersnood is...

Jozef spreekt wijze woorden. God laat die droom niet voor niets aan Farao zien. Nu, op dit moment, nu kan hij er wat mee. Eerst komen er zeven vette, rijke, oogstvolle jaren. Overvloed waar je 'u' tegen zegt. Zoveel. Dan moet er in wijsheid met alle rijkdom worden omgegaan.

Jozef zorgt er door die wijsheid voor, dat de farao geen gezichtsverlies lijdt. Hij zorgt er ook voor, dat de mensen tijdens de rijkdom niet te veel moeten inleveren. Slechts een vijfde. Hij tast ze niet te veel aan in hun portemonnee. Het zijn politiek wijze maatregelen. Hij krijgt door zijn wijsheid voor elkaar, dat de iedereen tevreden is. En dat er passende maatregelen worden genomen voor de toekomst.

Geloven betekent ook, dat je voorbereid bent op de toekomst. Niet angstig, maar wijs en vol vertrouwen. Geloven betekent niet dat je alles kunt laten waaien. Jezus legt zijn missie in jouw handen. Zijn koninkrijk in de daden van jou, als mens. En dus heb je je verantwoordelijkheid te nemen. Gods nieuwe wereld, een wereld van recht en barmhartigheid, van geven en dienen, van liefde en verdraagzaamheid, Gods nieuwe wereld begint bij jou. Dat zie je ook aan Jozef.

Slide 4   zijn verantwoordelijkheid

Die verantwoordelijkheid zie je allereerst in het vorige. Gods plannen vragen wel om daarin wijsheid op te reageren. En je verantwoordelijkheid te nemen. Je kunt niet lijdzaam gaan toezien hoe de wereld verloren gaat. De Geest zet je aan het werk. Juist als je weet wat Gods plannen zijn. Hoe Gods toekomst er uit ziet. En Jozef krijgt dat geopenbaard. Juist daarin krijgt hij ook verantwoordelijkheid. Wie Gods woorden kent, die moet er ook naar handelen. En niet doen of z'n neus bloedt.

Maar er is meer aan de hand. Jozef komt in een paleis terecht. Ongekende weelde. Ongekende macht ook. Zou hij zich nu gaan wreken op de vrouw van Potifar? Of op Potifar zelf? Of zou hij de schenker in de gevangenis gooien? Het kan ook nog erger: nu alles hem voor de wind gaat, zou hij God nu nog wel nodig hebben? Is geloven in het paleis niet veel lastiger dan geloven in de gevangenis? Heb je God wel nodig?

Jozef gaat er verantwoordelijk mee om. Met zijn eigen rijkdom en macht. - Hij doet niets van die dingen die je misschien van een onderfarao wel zou verwachten. – Maar ook met de rijkdom en de macht van het Egyptische volk. Zoals ik al zei, daar gaat hij in wijsheid mee om. Maar hij neemt ook de verantwoordelijkheid voor de toekomst. En voor de wereld. Dat niet alleen de rijken het voor zichzelf kunnen opslaan. Maar dat de hele wereld straks kan profiteren van Gods reddingsplan. Graan voor alle volken. Leven. Toekomst. Daar wordt Jozef onderkoning voor. Daar zijn wij ook onderkoning voor. Sinds de schepping is het de verantwoordelijkheid van de mens. Jij en ik, deze aarde ligt in onze handen. De toekomst is onze verantwoordelijkheid.

En zo neemt Jozef dus persoonlijk en als onderkoning zijn verantwoordelijkheid. Hij gaat niet naast zijn schoenen lopen. Misbruikt zijn macht niet. En blijft belijden dat hij God dankbaar is. En voor altijd wil dienen. Dat hij God nodig heeft. We zien tenslotte...

3

Slide 5   zijn geloof

Bij de uitleg van de dromen geeft Jozef God de eer. Hij noemt hem meerdere malen. Telkens weer wijst Jozef van zichzelf af.

Maar ook als het hem vervolgens voor de wind gaat. Als hij in een paleis komt te wonen. En alles heeft wat zijn hart begeert. Ook dan blijft hij gelovig. Dat zie je met name in de naamgeving van zijn zoons.

Manasse betekent, dat hij zijn verleden vergeten is. Niet, dat hij er niet meer aan denkt. Juist door de naamgeving blijkt dat hij er doorlopend aan denkt. En straks, als hij zijn broers ziet, dan blijkt hoe vers de herinneringen nog zijn. Maar Manasse betekent dat hij niet omkijkt in wrok. Het is het vergeten, dat bij het vergeven hoort. De ellende is voorbij. Hij kan vol goede moed vooruit zien. God heeft alles goed gemaakt. Straks komen Jozefs dromen uit.

Dat zie je vervolgens ook in de naam van zijn tweede zoon. Efraïm. God de eer. Het is zijn nabijheid die maakte, dat ik uiteindelijk zo ver mocht komen. Bijna niet te geloven wat een carrière Jozef maakt. En toch wijst hij geen moment naar zichzelf en zijn eigen talenten. God staat bij hem centraal. Ook in de tijden van voorspoed. Daaraan herken je de echte gelovigen. Nood leert bidden, maar bid je ook nog als je alles al hebt?

...

Broeders en zusters, jongens en meisjes, het verhaal van Jozef is een prachtige geschiedenis. De grote lijn is geweldig. En duidelijk. God die zorgt. God die Jozefs leven in de hand houdt. En die Jozef gebruikt om de wereld te redden. In die tijd. God gebruikt een mens.

En een tweed is: Gods plan is: de lijn naar de Messias open te houden. Dat is een prachtige verhaallijn, die je het hele Oude Testament door kan volgen. God houdt vast, ook als hij de schijn tegen heeft.

Binnen die grote lijn kunnen we enorm veel leren van Jozef. Jozef, die lijkt op Jezus. En zo mogen ook wij op Jezus lijken.

Vanaf de schepping zijn mensen de onderkoning van God. Deze wereld beheren namens hem. Laten we een voorbeeld nemen aan Jozef. Dan kunnen Gods plannen met deze wereld via ons gestalte krijgen. En krijgt Gods nieuwe wereld nu al vorm. Tot heil (dat is: heelheid, heelmaking) van alle mensen.

Amen

Slide

Om te bespreken:

1. Verantwoordelijkheid, wijsheid, vertrouwen en geloof. Welke van deze vier vind je het moeilijkst?
2. Wat kun jij leren van Jozef, in hoe hij omgaat met zijn voorspoed?